

KARTLÄGGNING AV DEN LOKALA PROBLEMBILDEN I NORRA OCH SÖDRA SOFIELUND: EN SAMMANFATTNING

ANNA-KARIN IVERT
& KARL KRONKVIST

MALMÖ HÖGSKOLA

BAKGRUND

Under 2012 genomförde Malmö högskola i samarbete med Malmö stad, Polisområde Malmö och Räddningstjänsten Syd en större områdesundersökning i Malmö med fokus på de boendes upplevelser av trygghet, ordningsstörningar och brott. Undersökningen visade att boende i Norra och Södra Sofielund upplevde en högre nivå av otrygghet och ordningsstörningar i det egna bostadsområdet i jämförelse med boende i övriga delar av Malmö. Norra och Södra Sofielund är två centralt belägna delområden i Malmö och avgränsas av Ystadvägen, Nobelvägen och Lönngatan.

Den bild av Sofielundsområdena som framkommer i områdesundersökningens resultat ger en indikation om att de boende i dessa områden upplever att det i området finns problem kopplade till såväl trygghet som förekomsten av ordningsstörningar. För att ge en fördjupad beskrivning av den lokala problembilden i Sofielundsområdena behövs dock ytterligare information utöver bilden från de boende. Genom att komplettera svaren från områdesundersökningen med polisens data över anmälda brott, en fastighetsägarenkät och intervjuer med nyckelinformanter har syftet med rapporten varit att ge en mer heltäckande bild av situationen i området *utifrån flera olika aktörers perspektiv*. Med utgångspunkt i denna lokala problembild kan rapporten även fungera som ett kunskapsunderlag för lokala beslutsfattare i det fortsatta arbetet för en ökad trygghet och minskad förekomst av såväl lokala ordningsstörningar som brottslighet i två av Malmö stads delområden.

Anna-Karin Ivert och Karl Kronkvist

Institutionen för Kriminologi
Fakulteten för Hälsa och samhälle
Malmö högskola

November, 2014

ANMÄLD BROTTSLIGHET I SOFIELUND

En viktig informationskälla när det gäller att kartlägga den lokala problembilden är att undersöka den anmälda brottslighetens struktur. Uppgifter om anmälda brott i Norra och Södra Sofielund inhämtades därför från polisens anmälningsregister (Rationell Anmälnings Rutin, RAR) för åren 2010 till och med 2013. De brottskategorier som studerats närmare i den här rapporten har delats in i tre undergrupper, nämligen **personbrott** – misshandel (inkl. grov), olaga hot och personrån (inkl. väskryckning), **egendomsbrott** – inbrott (inkl. försök), stöld (inkl. snatteri) och tillgrepp av fortkaffningsmedel, samt övriga brott – skadegörelse (inkl. mordbrand), narkotikabrott och vapenbrott (inkl. knivlagen).

Resultaten visar att den anmälda brottsligheten i Sofielundsområdena utifrån de undersökta brottskategorierna inte skiljer sig nämnvärt från den tidigare stadsdelen Södra innerstaden¹ som helhet även om andelen narkotikabrott förefaller vara något högre i Sofielund. Resultaten visar dessutom att de undersökta brottstyperna generellt sett har minskat med mellan 20 till 40 procent under den undersökta tidsperioden, även om utvecklingen för vissa brottstyper är mer inkonsekvent. Gällande samtliga undersökta brottstyper syns alltså en tydlig nedgång i antalet brott från första januari 2010 till sista december 2013, om än med varierande kontinuitet.

Även om den anmälda brottsligheten förefaller minska under den undersökta perioden är det dock viktigt att ta hänsyn till framförallt två faktorer som skulle kunna påverka detta resultat. För det första är det möjligt att det under 2014 kommer ytterligare anmälningar om brott som skett under 2013 vilka inte fanns med i utdraget från

¹ Malmö stad genomförde sommaren 2013 en omorganisation som innebär att stadens tio stadsdelar blev fem stadsområden. Södra innerstaden där Sofielundsområdena ligger ingår i dag i stadsområdet Innerstaden.

polisens anmälningsregister. Detta innebär med andra ord att det finns en risk att antalet brott under 2013 är underskattat i jämförelse med föregående år. För det andra kan en möjlig förklaring vara riktade polisiära resurser. Exempelvis kan högre polisiär närvaro och storskaliga insatser i området medföra att antalet anmälningar går upp, för att på nytt sjunka när resurserna och insatserna avtar. Detta gäller framför allt i förhållande till så kallade spaningsbrott som exempelvis narkotikabrott där anmälningsbenägenheten från allmänheten är förhållandevis låg.

Utifrån polisens data över anmälda brott går det även att göra en tidsmässig analys av *när* olika typer av brott har begåtts. En sådan analys är viktig för att på ett effektivt sätt kunna fördela resurser till förebyggande arbete vid speciellt brottsutsatta tidpunkter.

Resultaten visar att de anmälda personbrotten generellt sett är koncentrerade till helgkvällar och nätter, även om misshandel och olaga hot också har en topp under onsdagen och personrånen under måndagen. Till skillnad från personbrotten visar resultaten att egendomsbrotten snarare är koncentrerade till vardagseftermiddagar och tidiga kvällar. En stor andel stöldbrott är dock registrerade vid midnatt vilket indikerar att det saknas en känd starttid för brottet snarare än en faktisk koncentration av brott vid just denna tidpunkt. Narkotikabrott förefaller vara koncentrerade till tisdag-, onsdag- och torsdagsdygnen samtidigt som det inte går att utläsa något övergripande mönster för varken skadegörelse- eller vapenbrott i området.

Utöver att undersöka den tidsmässiga strukturen av brottsligheten i området går det även att undersöka *var* brotten begås. Genom en geografisk analys går det att identifiera om brottsligheten är koncentrerad till vissa specifika platser i områdena. I likhet med den tidsmässiga analysen innebär en geografisk analys att brottsförebyggande resurser kan fördelas på ett effektivt och lönsamt sätt till speciellt brottsutsatta platser.

Den geografiska analysen visar att personbrotten i form av misshandel och personrån i huvudsak är koncentrerade till två avgränsade områden. Omkring 40 procent av misshandelsbrotten och 25 procent av personrånen har begåtts inom ramen för några få gator i de östra delarna av Södra Sofielund (Sevedsplan, Rasmusgatan, Sofia-gatan, Köpmansgatan och Jespersgatan) samt i och runt korsningen Ystadgatan, Nobelvägen. Flest personrån har dock begåtts längs

med cykelvägen Heleneholmsstigen. Gällande egendomsbrott framkommer i analysen hur stöld genom inbrott mot skola, restaurang och butik är koncentrerat till Sofielundsskolan med omnejd samt Bryggeritomten i de sydöstra delarna av Södra Sofielund. De anmälda tillgreppen av motordrivet forskaffningsmedel är förhållandevis utspridda i Sofielundsområdena med viss koncentration i Norra Sofielunds centrala delar och Södra Sofielunds östra delar. Narkotikabrott är förhållandevis vanligt förekommande i hela det studerade området men med en koncentration i de östra delarna av Södra Sofielund, korsningen Ystadgatan och Nobelvägen samt längs med Nobelvägen. Även skadegörelsebrotten är vanligt förekommande i stora delar av Sofielund även om det finns koncentrationer i anslutning till Sofielundsskolan, längs med Lönngatan och i de centrala delarna av Norra Sofielund.

Sammanfattningsvis visar de tidsmässiga och geografiska analyserna att det finns tendenser att vissa brott är koncentrerade till specifika tidpunkter på dygnet, dagar i veckan och avgränsade platser i Sofielundsområdena. Tillsammans utgör denna information värdefull kunskap för det fortsatta brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i området. Det är dock viktigt att komma ihåg att det finns en viss osäkerhet gällande polisens tidsmässiga och geografiska kodning vilket innebär att resultaten bör tolkas utifrån dessa förutsättningar.

INVÅNARNAS UPPLEVELSER AV KOLLEKTIV STYRKA, OTRYGGHET OCH BROTTSLIGHET I SOFIELUND

Som nämnts ovan genomförde Malmö högskola i samarbete med Malmö stad, Polisområde Malmö och Räddningstjänsten Syd 2012 en större områdesundersökning i Malmö. Undersökningen är en enkätundersökning och innehåller en rad frågor om otrygghet, lokala problem och brottslighet i det egna bostadsområdet. Sofielundsområdena representeras i undersökningen av 84 respondenter vilka är jämt fördelade mellan Norra och Södra Sofielund. Även om drygt 40 personer per område kan upplevas som en relativt liten del av befolkningen är det ett tillräckligt stort antal respondenter för att deras svar ska utgöra ett tillräckligt stort underlag för analysen. Det som är viktigt är att dessa individer i så stor utsträckning som möjligt representerar befolkningen i området. Med undantag för att andelen yngre personer som besvarat enkäten är något färre än förväntat speglar dessa 84 personer befolkningen i Sofielund relativt väl avseende faktorer så som kön, utbildningsnivå, födelseland, förvärvsarbete och boendeform. De frågeområden som är i fokus i den här rapporten är de frågor som behandlar uppfattningar om kollektiv styrka (social sammanhållning mellan de boende och informell social kontroll), lokal problemnivå, upplevd otrygghet och oro att utsättas för brott, konsekvenser av otrygghet, uppskattad risk att utsättas för brott samt faktisk utsatthet. Dessutom berörs i korthet några frågeställningar om de boendes förtroende för lokala myndigheter.

När man inom kriminologin talar om skillnader i brottslighet och otrygghet mellan olika bostadsområden brukar begreppet *kollektiv styrka* dyka upp. Kollektiv styrka i ett område kan i enkla ordalag beskrivas som att de boende i området delar vissa normer och regler och att det finns förväntningar på att de boende agerar om dessa normer eller regler bryts. Med andra ord handlar det om att de boende litar på varandra och att det finns en social sammanhållning gällande dessa normer och regler, men även att det finns en social kontroll genom att invånarna ingriper för "områdets bästa" om reglerna bryts.

Den kollektiva styrkan är lägre i Sofielundsområdena än i övriga Malmö, däremot skiljer sig inte nivån av kollektiv styrka i Sofielund från det område som tidigare utgjorde stadsdelen Södra innerstaden. Det finns inte heller några större skillnader mellan nivån av kollektiv styrka i Norra och Södra Sofielund. Den sociala kontrollen i båda Sofielundsområdena verkar vara högre i relation till mer allvarliga kriminella företeelser och lägre i relation till vad som snarare kan klassificeras som normbrytande beteende bland barn och ungdomar.

Inte heller den upplevda problemnivån skiljer sig nämnvärt mellan Norra och Södra Sofielund, även om det finns skillnader i relation till specifika problem. Till exempel upplevs berusade personer som ett större problem i Norra Sofielund samtidigt som förekomsten av nedgångna fastigheter upplevs som ett större problem i Södra Sofielund. Det som flest respondenter i både Norra och Södra Sofielund upplevde som ett problem i bostadsområdet var nedskräpning, skadegörelse och folk som kör vårdslöst. Problemnivån i Sofielundsområdena ligger högre än både övriga Södra innerstaden och övriga Malmö.

I relation till otrygghet uppgav hälften av respondenterna från Norra Sofielund och knappt 40 procent av respondenterna från Södra Sofielund att de känner sig otrygga om de är ute ensamma sent på kvällen i sitt bostadsområde. Motsvarande siffror för det som tidigare var Södra innerstaden är 35 procent och för övriga Malmö 15 procent. Den upplevda oron att utsättas för brott är lika hög i Norra och Södra Sofielund. Det brott som de flesta oroar sig för är i båda områdena att deras cykel ska bli stulen eller utsatt för skadegörelse. De boende i Sofielundsområdena oroar sig oftare för att utsättas för brott än boende i Malmö generellt, däremot skiljer sig inte Sofielundsområdena från resten av Södra innerstaden.

När respondenterna ombads beskriva särskilda platser i området som upplevdes som otrygga eller obehagliga lyfte de boende i Norra Sofielund bland annat fram Nobelvägen, Nobeltorget och Göingeplan. De boende i Södra Sofielund nämnde Rasmusgatan och Sevedsplan, men även olika cykelstråk i området. Endast ett fåtal av respondenterna uppger att de vid något tillfälle avstått från att utföra en aktivitet (t.ex. gå på bio eller åka buss) på grund av att de känt sig otrygga eller rädda. Drygt 40 procent av respondenterna i Norra Sofielund och nästan 55 procent av respondenterna i Södra Sofielund har dock ofta eller ibland tagit en annan väg för att undvika en viss plast eller person i bostadsområdet som de upplevt som obehaglig.

Gällande utsatthet för person- eller egendomsbrott svarade knappt 40 procent av respondenterna att de varit utsatta under det senaste året. Andelen utsatta var högre i Norra Sofielund (50 %) jämfört med Södra Sofielund (25 %). Andelen som utsatts för brott under det senaste året är i jämförelse med övriga Malmö högre i Norra Sofielund, samtidigt som andelen utsatta i Södra Sofielund ligger på ungefär samma nivå som resten av staden. Respondenterna i Norra Sofielund uppskattar generellt risken att utsättas för brott högre än de i Södra Sofielund. I jämförelse med hela Malmö skattar respondenterna i Sofielundsområdena risken att utsättas för brott som högre. Även i jämförelse med övriga Södra innerstaden är den uppskattade risken att utsättas för brott generellt högre i Sofielund.

Avslutningsvis visar analysen av boendeenkäten att det finns ett tydligt samband mellan otrygghet och oro att utsättas för brott å ena sidan och lokal problemnivå och kollektiv styrka å andra sidan. Otryggheten och oron är med andra ord högre bland de som anser att de bor i ett område med hög problemnivå och låg kollektiv styrka, vilket indikerar att just den lokala problemnivån och den kollektiva styrkan i området är viktiga utgångspunkter för det trygghetskapande arbetet.

FASTIGHETSÄGARES UPPLEVELSER AV LOKALA PROBLEM, ORDNINGSSTÖRNINGAR OCH BROTT SAMT KONTAKT MED LOKALA MYNDIGHETER OCH ANDRA FASTIGHETSÄGARE

På initiativ av Malmö stad skickades en enkät ut till fastighetsägare i Norra och Södra Sofielund där de ombads svara på frågor om bland annat förekomsten av lokala ordningsstörningar, kontakten med lokala myndigheter samt tänkbara förslag på hur kommunikationen kan förbättras. De 51 fastighetsägare som besvarade enkäten representerar företrädare från såväl privata som kommunala bostadsföretag, bostadsrättsföreningar och byalag i området.

Resultaten från fastighetsägarenkäten visar att nedskräpning och skadegörelse är de ordningsstörningar som majoriteten av fastighetsägarna (drygt 80 procent) i såväl Norra som Södra Sofielund upplever som ett problem. Samtidigt uppger närmare hälften av fastighetsägarna att skadedjur (främst i form av råttor), inbrott i källare eller vindar samt ungdomsgrupper som bråkar eller stör ordningen upplevs som problem i eller omkring fastigheterna. Det sistnämnda uppfattas dock vara ett större problem bland fastighetsägare i Södra Sofielund. Mellan 35 och 40 procent av fastighetsägarna upplever problem med sophantering, hantering av narkotika och buskörning med mopeder, motorcyklar eller bilar i området omkring deras fastighet(er). Även detta verkar vara ett större problem i Södra än i Norra Sofielund.

Omkring 75 procent av fastighetsägarna uppgav att de har en fungerande klottersanering vilket indikerar att de i någon utsträck-

ning anser sig kunna hantera problemet med denna typ av skadegörelse. Det framkommer dock en önskan om bättre samordning av såväl klottersanering som skötsel av utemiljön i allmänhet, både *mellan* fastighetsägare, men även mellan fastighetsägare och Malmö stad. Resultaten pekar på att fastighetsägare i Södra Sofielund är mer nöjda med kontakten med Malmö stad än fastighetsägare i Norra Sofielund. Vidare verkar bostadsföretagen vara mer nöjda med samarbetet med Malmö stad än vad bostadsrättsföreningar och byalag är. När det gäller kontakten med polisen är det omkring 40 procent av fastighetsägarna som upplever att de har en väl fungerande kontakt, och i likhet med kontakten med Malmö stad är fastighetsägare i Södra Sofielund mer nöjda än fastighetsägare i Norra Sofielund. Gällande kontakten med andra fastighetsägare i området är det omkring en tredjedel som upplever att kontakten är bra, en tredjedel som upplever att kontakten är dålig och en tredjedel som upplever att de inte har något behov av kontakt med andra fastighetsägare.

Det är tydligt att såväl bostadsföretag, bostadsrättsföreningar och byalag upplever att det finns en hel del problem i och omkring deras fastigheter och flera av fastighetsägarna efterlyser bättre samordning av såväl klottersanering som av skötsel av utemiljön i allmänhet, både mellan fastighetsägare, men även mellan fastighetsägare och Malmö stad. Det är även flera fastighetsägare som efterlyser mer polisiära resurser för att komma till rätta med de problem i området som de upplever har en negativ inverkan på deras möjligheter att förvalta sina fastigheter. Trots det är det viktigt att lyfta fram att det även finns positiva röster och ett stort engagemang bland fastighetsägarna och fastighetsägare som tror på området och dess potential.

NYCKELINFORMANTERS BESKRIVNING AV SOFIELUNDSOMRÅDENA – FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTMANINGAR

För att fördjupa den bild som framkommer genom polisens data över anmälda brott och de båda enkätstudierna genomfördes intervjuer med nyckelinformanter som av olika anledningar ansågs ha god kännedom om Sofielundsområdena. Nyckelinformanter kan grovt sett sägas representera tre grupper: (1) lokala myndigheter i form av socialtjänst, skola, räddningstjänst och polis, (2) lokal service genom representanter från en ideell förening, Sofielunds Folketshus, medarbetare vid Malmö stads olika insatser i området, hemtjänsten samt Parkering Malmö, och (3) ungdomar och yngre vuxna inom åldersspannet 18 till 24 år. Intervjuerna fokuserade i huvudsak på fem olika områden: (1) områdesbeskrivning, (2) engagemang, gemenskap och social sammanhållning, (3) lokala problem, ordningsstörningar och brott, (4) otrygghet och särskilda händelser samt (5) tänkbara åtgärdsförslag. På grund av urvalsförfarande och intervjuernas metodologiska art bör resultaten från intervjuerna inte betraktas som representativa för respektive myndighet, organisation eller åldersgrupp. Dock går det att urskilja återkommande resonemang som i sin tur, även om de inte kan generaliseras, åtminstone kan anses bidra med viktig information kring den lokala problembilden.

Flertalet intervjupersoner menar att det trots den geografiska närheten finns en tydlig skillnad mellan Norra och Södra Sofielund vilket gör det svårt att måla upp en gemensam bild för de båda områdena. Huvudsakligt fokus bland intervjupersonerna har kretsat kring Södra Sofielund, mer specifikt den del som benämns Seved.

Några positiva aspekter som flera av nyckelinformanterna lyfter är engagemang, gemenskap och sammanhållning bland de boende i området. Lokalt förankrade mötesplatser och det förhållandevis utbredda föreningslivet i området är någonting som bidrar till skapandet och upprätthållandet av denna gemenskap och sammanhållning. I princip samtliga nyckelinformanter har dock uppfattningen att personer som inte bor, arbetar eller rör sig i Sofielundsområdena har en negativ bild av områdena vilken enligt nyckelinformanterna i första hand beror på en snedvriden och överdriven medierapportering från området. Den negativa bilden av Sofielundsområdena, och främst Seved, riskerar att stigmatisera området och dess boende med potentiellt mer långtgående negativa konsekvenser.

Merparten av intervjupersonerna anser att fysiska ordningsstörningar i form av nedskräpning och vårdslös trafik är ett problem i området, även om det har varit en tydlig positiv utveckling under de senaste åren. Såväl klotter som annan typ av skadegörelse uppfattas som ett något mindre problem, om än förekommande. Sociala ordningsstörningar i form av berusade personer samt folk som bråkar och slåss i offentlig miljö uppfattas inte som ett problem i området. I så fall snarare påverkan av andra substanser än alkohol och verbala hot snarare än fysiskt våld.

Den huvudsakliga utmaningen för området som beskrivs av flera intervjupersoner kretsar kring narkotika och kriminalitet. Detta är dock kopplat till ett fåtal kriminella individer inom ett avgränsat område. Problematiken kring narkotika och kriminalitet riskerar medföra negativa effekter gällande uppväxtförhållanden för barn och ungdomar i området.

Utöver narkotika och kriminalitet uppfattas även oseriösa fastighetsägare och trångboddhet som problem i området. Bland ungdomar och yngre vuxna beskrivs den lokala problembilden som kopplad till främst ungdomsarbetslöshet, fattigdom, skola och utbildning samt barnens utveckling. Här framhålls även att arbetet med tjejer måste få samma vikt som det arbete som görs med de unga killarna i området.

I relation till otrygghet beskrivs området i huvudsak som ett tryggt bostadsområde. Den potentiella otrygghet som uppmärksammas kopplas i första hand till altruistisk oro, det vill säga oro för nära och kära, men i de flesta fall kopplat till barn och ungdomar i området. Från såväl lokala myndigheter som lokal service lyfts dock

incidenter kopplat till yrkesrollen och arbetet i området som bidragit till viss otrygghet bland personalen. Särskilda händelser i form av exempelvis granatattacker uppfattas bland vissa intervjupersoner som allvarliga och otrygghetsskapande, samtidigt som andra menar att det i viss mån har blivit en del av vardagen. Förekomsten och en potentiell normalisering av sådana händelser riskerar ha såväl kort- som långsiktigt negativa effekter på området. På kort sikt kan upprepade händelser med våldsamma inslag medföra en direkt fara för de boende i området. Dessutom kan det vara otrygghetsskapande vilket innebär att färre personer vistas i det offentliga rummet och att den sociala kontrollen, eller antalet ”ögon på gatan”, minskar. Detta kan i sin tur resultera i att antalet tillfällen för brott ökar och att området hamnar i en nedåtgående spiral. På längre sikt kan förekomsten av exempelvis våldsamma händelser och hantering av narkotika i bostadsområdet medföra att detta normaliseras bland de boende. Detta kan i sin tur innebära att barn och ungdomar i området exponeras för och socialiseras i så kallade riskmiljöer där ett kriminellt och våldsamt beteende kan uppfattas som ett möjligt handlingsalternativ för att lösa en konflikt.

Möjliga åtgärdsförslag som lyfts av nyckelinformanterna berör i ett första steg att avlägsna den lilla gruppen av gravt kriminella från området. Detta uppfattas i första hand vara en polisiär fråga. Utöver detta framhålls att ett framgångsrikt områdesbaserat arbete behöver präglas av en tydlig förankring av verksamheter, ett tydligt medborgarinflytande och en tydlig kontinuitet och långsiktighet i arbetet. Dessutom framhålls även ett fokus på barns och ungdomars uppväxtförhållanden, arbete och utbildning, kontinuerligt underhåll av fastigheter och en långsiktig polisiär närvaro.

HUR SER DEN GEMENSAMMA LOKALA PROBLEMBILDEN UT?

Mot bakgrund till studiens syfte är ambitionen av avslutningsvis beskriva hur de olika informationskällorna, med utgångspunkt i olika aktörers perspektiv, tillsammans bildar en gemensam lokal problembild för Norra och Södra Sofielund.

Trots att Norra och Södra Sofielund utifrån de undersökta informationskällorna och den geografiska närheten har många likheter finns även skillnader. Exempelvis framhåller flera nyckelinformanter hur bilden av Norra och Södra Sofielund är vitt skilda där Norra Sofielund präglas av en ”city-problematik” eller beskrivs som ett ”blint fält” och problembilden i Södra Sofielund är mer komplex.

De olika informationskällorna ger dock en förhållandevis överensstämmande bild gällande förekomsten av fysiska ordningsstörningar i Sofielundsområdena. Nedskräpning, skadegörelse och vårdslös trafik uppfattas som de mest betydande problemen, samtidigt som andra specifika typer av ordningsstörningar skiljer sig i något högre utsträckning. Flera informationskällor visar dessutom hur hantering och försäljning av narkotika är ett omfattande problem i Sofielund. Även om polisens data, fastighetsägarenkäten och intervjuer med nyckelinformanter indikerar att problematiken är koncentrerad till en mindre avgränsad yta i framförallt Södra Sofielund framgår samtidigt att narkotikahanteringen är förhållandevis utbredd i hela området.

Boendeenkäten visar att den kollektiva styrkan i Sofielundsområdena är förhållandevis låg i jämförelse med resterande delar av Malmö. Samtidigt belyser nyckelinformantsintervjuerna hur det finns ett stort engagemang, en gemenskap och sammanhållning bland de boende, framför allt kopplat till Södra Sofielund och Seved. I linje med teoretiska utgångspunkter för ett områdes möjligheter att

utveckla kollektiv styrka framhåller flera intervjupersoner hur lokalt förankrade mötesplatser och det utbredda föreningslivet är någonting som bidrar till gemenskapen och sammanhållningen. Det bör poängteras att det är svårt att göra en direkt jämförelse mellan de två informationskällorna, dock kan en gemensam slutsats dras nämligen att kollektiv styrka och trygghet förefaller vara nära sammankopplat.

Mot denna bakgrund kan låg kollektiv styrka, förekomsten av lokala ordningsstörningar, hantering och försäljning av narkotika samt medföljande brottslighet tänkas ha såväl kortsiktiga som långsiktiga effekter på bostadsområdet och dess invånare:

- På kort sikt kan detta medföra en ökad otrygghet vilket i sin tur leder till att färre individer vistas i det offentliga rummet, något som riskerar leda till minskad informell social kontroll. En minskad kontroll riskerar att öka tillfällena och motivation för brott, förekomsten av ordningsstörningar och otryggheten i området.
- På längre sikt kan detta medföra att barn och ungdomar i området mer frekvent exponeras för och socialiseras i kriminogena miljöer, vilket riskerar medföra en normalisering av vissa typer av normer, attityder och handlingar som strider mot samhällets etablerade regler.

UTGÅNGSPUNKTER FÖR EN ÖKAD TRYGGHET OCH MINSKAD BROTTLIGHET MOT BAKGRUND TILL DEN LOKALA PROBLEMBILDEN

Insatser som syftar till att öka tryggheten i Sofielundsområdena bör enligt resultaten från analyserna i den här rapporten inriktas mot att främja utvecklandet och upprätthållandet av kollektiv styrka och mot att minska den lokala problemnivån. Det finns även ett tydligt samband mellan kollektiv styrka och lokal problemnivå, vilket indikerar att dessa båda fenomen är nära sammanlänkade och att insatser som syftar till att stärka sammanhållningen, tilliten och den informella sociala kontrollen i området sannolikt kommer få effekter även på problemnivån och vice versa. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att de resultat som presenteras här är på individnivå och försiktighet bör iaktas i tolkningen om att motsvarande samband även gäller på områdesnivå, det kan vara så att individer som är otrygga också i högre utsträckning upplever att det saknas social kontroll och att problemnivån är hög i bostadsområdet. Dock visar aggregerade resultat för hela Malmö att de samband som här identifierats på individnivå även gäller på områdesnivå.

Utgångspunkter för det förebyggande arbete som presenteras i rapporten berör bland annat att minska brottsligheten och förekomsten av lokala ordningsstörningar:

- Polisen bör (fortsätta) arbeta gentemot platser med hög koncentration av brottslighet (hot spots) och vid specifikt brottsdrabbade tider (hot times) i Sofielundsområdena.

- Polisen bör arbeta utifrån en långsiktig brottsförebyggande och trygghetsskapande plan i området.
 - Kameraövervakning i brottsförebyggande och trygghetsskapande syfte bör endast tillämpas efter noggrant övervägande och eventuellt implementering av denna åtgärd bör utvärderas.
- Det områdesbaserade arbetet för ökad trygghet och minskad förekomst av ordningsstörningar och brott bör ske i samverkan med lokala fastighetsägare och de boende i Sofielundsområdena.

Vidare poängteras även vikten av förebyggande arbete genom stärkta förutsättningar för kollektiv styrka:

- Lokala aktörer bör arbeta både enskilt och i samverkan med andra aktörer för att stärka förutsättningarna för kollektiv styrka.
- Resurser i det fortsatta områdesarbetet bör riktas mot skapande av nya och upprätthållandet av existerande lokala mötesplatser.
- Resurser bör riktas mot att direkt och indirekt stödja lokala organisationer och det lokala föreningslivet i området.

Sammanfattningsvis visar rapporten att Sofielund är ett område där det finns mycket resurser, ett stort engagemang och en tro på områdets potential. Samtidigt är det tydligt att det i området finns en mängd utmaningar som måste hanteras för att förbättra förutsättningarna för de som bor och verkar i området. Resultaten bör ses som ett kunskapsunderlag för det lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i Norra och Södra Sofielund. De problemområden och åtgärder som identifierats i studien omfattar fenomen där relativt enkla insatser kan ha stor betydelse för de boendes trygghetssupplevelse och för fastighetsägarnas situation (t.ex. förbättrad belysning eller städning/klottersanering). Samtidigt visar rapporten på mer komplexa problem (kriminalitet och bristfälliga bostadsförhållanden) som kräver ett längre engagemang och långsiktiga satsningar för att förbättra levnadsvillkoren för de som de

som bor i området, och centralt för att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet ska få önskad effekt är en förståelse för att det kommer att ta tid.

Något som framkommit under arbetet med rapporten är att Norra Sofielund och de problem som finns där till viss del hamnat i skuggan av situationen i Södra Sofielund. Att i större utsträckning inkludera även Norra Sofielund i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Sofielund känns med utgångspunkt från den här studiens resultat angeläget.

MALMÖ HÖGSKOLA
205 06 MALMÖ, SWEDEN
WWW.MAH.SE